

28.06.2021

Inrikesministeriet
kirjaamo@intermin.fi

Referens: Begäran om utlåtande för beredningssektionernas bedömningspromemorior om förstudien till en reform av räddningslagen, 10.5.2021, VN/6185/2021

Utlåtande av direktionen för Österbottens räddningsverk om utlåtande av beredningssektionernas bedömningspromemorior om förstudien till en reform av räddningslagen

Målet med förstudieprojektet för ändringsbehoven av räddningslagen var att utarbeta en övergripande utredning om reformen av räddningslagen. På basis av förhandsutredningen och dess utlåtanden tillsätts ett laglagstiftningsprojekt för reformen av räddningslagen där man genomför de mest brådskande reformbehoven som framkommit under förhandsutredningen. Genomförandet av reformen i flera faser och inte som en enhetlig totalreform är därför inte särskilt grundad, eftersom om reformen av välfärdsområdet förverkligas binder den en stor del av räddningsverkets personal i praktiken. Och då kan resurser som anvisas för implementeringen bli för knappa för att genomföra reformerna i det praktiska arbetet.

Den nuvarande räddningslagen med sina förordningar har visat sig vara en väl fungerande författningshelhet, inom ramen av den har man klarat av att upprätthålla en effektiv serviceproduktion av räddningsverken och kan fortfarande göra det.

Enhetlig service har varit ett av målen för att ordna räddningsväsendet i den av regeringen tillsatta social- och hälsovårdsreformen. Räddningsverken har med gemensam beredning och beslut kunnat främja befolkningens jämlikhet som grund i planeringen för producerande av service. Reformen av lagen måste fortsättningsvis stöda tillgången till jämlik service, emellertid så att utgångspunkten i planeringen och verkställandet av tjänsterna utgörs av regionala och lokala risker och hot samt servicebehoven.

Direktionen för Österbottens räddningsverk (nedan direktionen) vill speciellt framhäva viktiga saker ur tjänstemannaberedningens bedömningspromemorior. Vi vill särskilt framhäva följande saker ur promemorian sektionsspecifikt:

Förebyggande av olyckor och tillsyn

Att försätta förvaltningsmässig praxis i skick är ett viktigt mål för lagstiftningsarbetet och denna synvinkel har grundligt betonats i promemorian. Vid handledning och rådgivning måste man alltid beakta att god förvaltning förverkligas.

Brandsäkert boende borde säkerställas i räddningslagen, oberoende av boendeform. *Direktionen anser det vara viktigt att man genom lag bestämmer ansvaret om säkerheten för specialgrupper som bor hemma. I nuläget är det ofta så att människor som har begränsad funktionsförmåga, minnessjukdomar, mentala problem eller dylikt får bära ansvaret ensam för säkerheten i sitt boende, fastän hen inte har några som helst förutsättningar för det. Ifall och när riktningen fortsätter för att öka boendet hemma för specialgrupper måste man hitta metoder för att säkra tryggt boende i hemmiljön.*

28.06.2021

Miljöministeriet bereder som bäst en totalreform av markanvändnings- och bygglagen. Målet med reformen är bland annat att utveckla styrningssystemet som berör byggande såsom ansvarsfrågor för byggande, ordnande av byggnadstillsyn och bygglovssystemet. Precis som det konstateras i promemorian är regleringen av byggandet mycket detaljerad. Traditionen med att samordna räddningsväsendets allmänna lagstiftning och olika lagar har traditionellt hittills varit fungerande i det stabila kommunsammanhanget. Det är inte möjligt att bedöma inverkningarna av en eventuell förvaltningsreform i det här skedet.

Direktionen anser det vara möjligt att en fungerande arbetsfördelning i reformen av räddningslagen och ett tydligt förhållande till byggnadstillsynen och deras ansvar förutsätter mer distinkt skapande av en kontaktyta i anslutning till byggande i reformen av räddningslagen. Detta förutsätter tätt och öppet samarbete mellan miljöministeriet och inrikesministeriet.

Direktionen anser det vara viktigt vid bestämmande av räddningsväsendets kontaktyta att man beaktar samarbetet med byggnadstillsynen och i övrig kommunal verksamhet, i synnerhet när det gäller bestämmande av roller och ansvar.

Räddningsverksamhet

Svenska språket har en betydande ställning på Österbottens välfärdsområde. Finska kommer att vara minoritetsspråk på området. När utbildning inom räddningsbranschen föreskrivs måste man beakta tvåspråkiga områden.

Utvecklingsarbetet för behörighetskraven som berör personalen inom räddningsväsendet borde vara en av de viktigaste tyngdpunkterna i lagberedningen, eftersom det har betydande inverkan för att trygga tvåspråkig service, tillgängliga resurser på glesbygden och möjligheterna att utnyttja multiprofessionella enheter.

Direktionen vill speciellt framhäva tvåspråkig utbildning i Österbotten (betonande av svenskspråkigheten), som är ändamålsenligt att beakta vid anordnande av utbildning. De som deltar i grundutbildningen riktar ofta sina blickar till befälsutbildning i sin karriärutveckling. Det skapar möjlighet att planerligt fostra tjänstemän som klarar av båda nationalspråken till förebyggande av olyckor, sakkunniguppgifter och tillsyn. En potentiell arrangör av regional räddningsmannautbildning anses vara Helsingfors Räddningsskola vars status som räddningsskola är viktig att bevara. I anordnandet av tvåspråkig räddningsmannautbildning anses samarbete mellan Räddningsskolan och tvåspråkiga områden vara en bra kombination för att nå detta mål.

Enligt promemorian har räddningsverken glömt bort aktiv utveckling av avtalsbrandkårsverksamheten. På Österbottens räddningsverks område är det svårt att bevisa påståendet och det behövs noggrannare forskning för att få bättre förståelse i frågan.

Direktionen anser det vara viktigt att man i definitioner som gäller avtalsbrandkår speciellt beaktar linjedragningarna av reformprojektets arbetsgrupp för utvecklande av avtalsbrandkårsverksamheten, eftersom det i arbetsgruppen fanns omfattande representation från räddningsväsendets organisationer. Och samtidigt påminna om att avtalsbrandkårsverksamheten är mångformig i olika delar av landet och det är därför inte lätt att hitta en fungerande lagstiftning.

28.06.2021

Direktionen anser det vara motiverat med utvecklingsåtgärder för att förbättra funktioner i anslutning till Avtalsbrandkåren, bland annat när man funderar på att förbättra arbetssäkerheten och hälsoundersökningar borde man beakta föreningarna som fungerar i bakgrunden för avtalsbrandkårsverksamheten som självständiga aktörer inom tredje sektorn.

När det gäller lösningar för läges- och ledningscentral hänvisar sektionen till inrikesministeriets publikation 21/2018 "Förslag till utveckling av planeringsgrunderna för ledning av räddningsverksamheten" samt inrikesministeriets publikation 2019:7 "Kapacitetskrav för läges- och ledningscentraltjänster." I tidigare beredning har granskningen av läges- och ledningscentralarrangemangen förordats av funktionella grunder.

Direktionen fäster uppmärksamhet vid att promemorian inte tydligt framlägger verksamhetsspecifika behov och lösningar för välfärdsområdets jourhavande ledning. Likaså beskriver man inte i promemorian om samarbetet med social- och hälsovården gällande läges- och ledningscentralerna. Direktionen påpekar att om man inte behandlar dessa faktorer kan det anses vara en brist i granskningen.

Avvikande från det som framställs i promemorian förutsätts inte uppgörande av planer för utvecklande av vattentjänsterna enligt lagen om vattentjänster. Trots det framställer direktionen att räddningsverket borde eftersträva en gemensam planering av vattentjänster med aktörerna inom vattentjänsterna. Även i denna fråga är samarbetsstrukturerna speciellt viktiga till följd av den under beredning varande reformen av räddningsväsendets förvaltning.

Beredskap för undantagsförhållanden och befolkningsskydd

Räddningsväsendet har en betydande roll vid alla säkerhetssituationer i samhället. Samarbetet med välfärdsområdets kommuner i beredskapsplaneringen har varit samhälleligt betydande och det är motiverat att samarbetet ska fortsätta, vilket upprätthåller krisberedskapen förutom i kommunerna även för hela samhället.

Direktionen framhäver enligt det som sektionen framställer att räddningsväsendets möjlighet att stöda kommunernas beredskapsplanering ska bevaras. Stöduppgiften kunde utökas ytterligare för att även hantera störningssituationer och så kunde man dessutom stöda övriga aktörer inom offentlig förvaltning.

Preciseringarna som framställs i promemorian om skyldigheten att inrätta skyddsrum är motiverade. Framställningar om beviljande av lättnader skulle förändra en några år gammal arbetsfördelning och därför bör ändringsframställningen motiveras med statistisk dokumentation, och inte hänvisa till flertydighet eller oklarhet i tillämpandet.

Direktionen anser att framställningen om den nya skyldigheten att göra upp en plan för ibruktagn av skyddsrum stärker befolkningsskyddets förmåga och är därför grundad.

Sektionen framställer ett nytt moment som innebär att alla räddningsmyndigheter har rätt att ålägga människor att söka skydd och verkställa utrymning och även i andra farosituationer än i anslutning till räddningsverksamheten. Det är nödvändigt för att avvärja omedelbar fara som hotar liv eller hälsa om de som befinner sig på området inte kan skyddas på annat sätt. Momentet innehåller en stark personalpolitisk omfattning och en koppling till 124 § i Finlands grundlag som berör utövning av offentlig makt.

Direktionen konstaterar att granskning av lagstiftningen som berör evakueringssituationer och utrymning bör verkställas genom omfattande myndighetssamarbete.

28.06.2021

Lagens mål och gemensamma spelregler

Vid verkställande av räddningsväsendets lagstadgade uppgifter måste man försäkra sig om rätt till information och att lagstiftningen gällande register är uppdaterad. Användningsskyldigheten som berör räddningsväsendets säkerhetsnät måste framhåvas. I den fortsatta beredningen är det skäl att till exempel beakta lagstiftning som berör datahantering, informationsbehandling och säkerhetsklassificering, register och informationstillgång som alla borde sammanställas i lagstiftningen. På grund av helhetens betydelse bör man i den fortsatta beredningen till och med överväga en egen lag om informationshantering för räddningsväsendet.

Direktionen anser att räddningsväsendets informationshantering är en helhet som måste utvecklas och preciseras. Uppgiften kunde vara lämplig i den specialberedning som genomförs parallellt med branschens substansberedning.

DIREKTIONEN FÖR AFFÄRSVERKET ÖSTERBOTTENS RÄDDNINGSVÄRK

May-Gret Axell

May-Gret Axell
ordförande

Tero Mäki
räddningsdirektör